

**UCHWAŁA NR II/31/2018
RADY POWIATU SOKÓLSKIEGO**

z dnia 14 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sokólskim na lata
2018-2020**

Na podstawie art. 4 pkt 1 ust. 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 z poz. 995, 1000, 1349 i 1432) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, 1076 i 1544) Rada Powiatu Sokólskiego uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sokólskim na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Krasieński

Załącznik do uchwały Nr II/31/2018
Rady Powiatu Sokólskiego
z dnia 14 grudnia 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SOKÓLSKIM
NA LATA 2018-2020**

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawa prawna	5
2. Charakterystyka Powiatu	5
3. Charakterystyka rodzin zastępczych w Powiecie Sokólskim	6
4. Cel Programu	7
5. Kierunki działań	7
6. Podstawowe założenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	7
7. Coroczny Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych dla Powiatu Sokólskiego na lata 2018-2020	8
8. Odbiorcy Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	8
9. Realizator Programu	9
10. Monitoring i ewaluacja Programu	9
11. Źródła finansowania Programu	10

Wstęp

Podstawą opracowania trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, 1076 i 1544)

Ww. ustawa określa obowiązki jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ww. ustawy zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Sokólskim Starosta Sokólski Zarządzeniem nr 12/2011 z dnia 31 października 2011 r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, zwane dalej „PCPR”,

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Wspieranie rodziny i organizowanie systemu pieczy zastępczej powinno służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. PCPR podejmuje także działania profilaktyczne, edukacyjne

i wspierające rodzinę związane z pomocą psychologiczną, pedagogiczną, prawną i socjalną. Podejmowana jest współpraca z instytucjami takimi jak: sąd rodzinny, poradnie psychologiczno- pedagogiczne, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, służba zdrowia, placówki oświatowe, świetlice socjoterapeutyczne i organizacje pozarządowe.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zakłada:

- 1) koordynację działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie,
- 2) rozbudowę form pomocy dziecku i rodzinie,
- 3) pomoc z wykorzystaniem specjalistów i placówek pomocy działających na terenie powiatu sokólskiego,
- 4) określenie form i kierunków pomocy oraz zakresu interwencji w rodzinie.

1. Podstawa prawna

Zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną określają przepisy:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, 1076 i 1544);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508);
- 3) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012r. poz. 954)
- 4) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720);
- 5) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2014-2020 / uchwała Nr XXXIV/230/2014 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 18 czerwca 2014 r.

2. Charakterystyka Powiatu

Powiat Sokólski położony jest na terenie województwa podlaskiego, jako jeden z jego czternastu powiatów. Leży w północnej części Niziny Podlaskiej, w obszarze Zielonych Płuc Polski. Od strony wschodniej powiat graniczy z Białorusią, od południowo- zachodniej - z powiatem białostockim, od zachodniej - z powiatem monieckim, od północnej - z powiatem augustowskim. To ósmy pod względem wielkości powiat w Polsce, zajmuje on powierzchnię 2045,42 km², co stanowi 11% obszaru województwa podlaskiego. Powiat Sokólski obejmuje 10 gmin, w tym 4 miejsko – wiejskie: Dąbrowa Białostocka, Krynki, Suchowola i Sokółka oraz 6 wiejskich, w tym 462 wsie.

Gęstość zaludnienia w powiecie jest nierównomierna. Ludność głównie koncentruje się w miastach. Powiat zamieszkuje 68 357 osób w tym ponad 58% (39,8 tys. osób) stanowią mieszkańcy terenów wiejskich.¹ Główną przyczyną niekorzystnej sytuacji demograficznej powiatu sokólskiego jest ujemny przyrost naturalny.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 10,9 %. (stan na 30.09.2018 r.), a w województwie podlaskim 7,6%. Fakt ten istotnie wpływa na sytuację ekonomiczną i społeczną rodzin, w tym rodzin z dziećmi.

---

¹ strona internetowa powiatu sokólskiego

3. Charakterystyka rodzin zastępczych w powiecie sokólskim

Rodzina zastępcza – to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w pełnieniu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy wprowadziła następujące formy pieczy zastępczej:

1) **rodzina zastępcza:**

- a) **spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- b) **niezawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- c) **zawodowa** (pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego lub zawodowa specjalistyczna);

2) **rodzinny dom dziecka;**

3) **rodziny pomocowe**, sprawujące opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad tym dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

W ciągu 2017 r., liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Sokólskiego wynosiła **57**, liczba dzieci objętych zastępczą opieką rodzinną – 81 z czego 22 powyżej 18 roku życia. Wg stanu na dzień 31.12.2017 r. pozostało 72 dzieci w 52 rodzinach zastępczych.

Z rodzinami zastępczymi prowadzi się pracę socjalną polegającą na odbywaniu wizyt monitorujących, mających na celu ustalenie sytuacji dziecka, sposobu sprawowania opieki, dbania o zapewnienie dziecku prawidłowych warunków rozwoju i wychowania, odpowiednich do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Udziela się również pomocy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów dotyczących powierzonych dzieci, jak i pełnoletnich wychowanków. PCPR sprawując nadzór nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych współpracuje z innymi jednostkami pomocy społecznej, sądami, policją i placówkami oświatowymi.

4. Cel Programu

Celem Programu jest wskazanie kierunków działań na rzecz pieczy zastępczej oraz skoordynowanie działań profilaktyczno-opiekuńczych prowadzonych przez wszystkie instytucje zajmujące się opieką nad dzieckiem i rodziną w powiecie sokólskim. Bardzo ważnym elementem programu jest obszar tworzenia i wspierania rodzinnych form opieki zastępczej. Obejmuje on propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego, poszukiwanie i szkolenie kandydatów na niespokrewnione i zawodowe rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz pomoc usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

5. Kierunki działań

- 1) Tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych.
- 2) Realizacja procesu diagnostyczno- kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
- 3) Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki rodzinnej.
- 4) Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej.
- 5) Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia.
- 6) Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.
- 7) Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

6. Podstawowe założenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych.
- 2) Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
- 3) Objęcie rodzin zastępczych pomocą specjalistyczną.
- 4) Udzielenie rodzinom zastępczym wsparcia, także od organizacji pozarządowych.

7. Coroczny Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych dla Powiatu Sokólskiego na lata 2018-2020

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 3-letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej zawiera min. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. (art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020

L. p.	ROK	LICZBA RODZIN
1.	2018	2
2.	2019	2
3.	2020	2

Na wielkość limitu wpływa, oprócz zapotrzebowania na rodziny zastępcze, wysokość środków finansowych, jakimi Powiat będzie dysponował na ten cel.

8. Odbiorcy Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

- 1) Dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- 2) Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- 3) Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 4) Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego,
- 5) Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

9. Realizator Programu

Realizatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, przy współpracy:

- 1) rodzin zastępczych,
- 2) rodzin pomocowych,
- 3) placówek opiekuńczo- wychowawczych,
- 4) policji i innych podmiotów działających na terenie powiatu, które mogą przyczynić się do poprawniejszego funkcjonowania rodziny.

10. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring polega na zbieraniu informacji dotyczących wykonanych zadań od PCPR w Sokółce. Dokonywana będzie ocena stopnia realizacji zadań i zakładanych celów Programu.

Przedmiotem oceny będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Podstawę oceny stanowią będą:

- 1) opracowane plany pomocy dziecku,
- 2) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 3) przeprowadzone oceny sytuacji dziecka oraz funkcjonowania rodziny zastępczej,
- 4) oceny beneficjentów Programu,
- 5) wydane decyzje administracyjne o przyznawanych świadczeniach.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, 1076 i 1544) Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

11. Źródła finansowania Programu.

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018- 2020 będą środki finansowe pochodzące:

- 1) z budżetu Powiatu Sokólskiego,
- 2) z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- 3) z budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 4) z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu sokólskiego,
- 5) z odpłatności rodziców biologicznych,
- 6) ze środków pozyskanych z Unii Europejskiej.